

باسمه تعالی

چارچوب پیشنهادی برنامه ریزی و برگزاری ژورنال کلابهای مبتنی بر شواهد

اهداف:

- ۱ - پاسخگویی به سؤالات بالینی مهم مطرح شده در طی فرآیند مدیریت بیماران
- ۲ - آموزش نقد و تحلیل نتایج مطالعات به دانشجویان و دستیاران
- ۳ - تولید عناوین دانش پرداخت (CAT) برای پاسخگویی سریع به سؤالات مطرح شده در راندها، جلسات گزارش صبحگاهی و تدوین پروتکلها

برگزاری ژورنال کلابهای مبتنی بر شواهد دارای مرحله کلیدی زیر است:

- ۱ - تعیین سناریوی بالینی
- ۲ - طراحی سؤال بالینی
- ۳ - مشخص کردن فرمت جستجو
- ۴ - برگزاری جلسه نقد مقاله
- ۵ - تحلیل نتایج و تولید CAT

*تعیین سناریوی بالینی

جلسات ژورنال کلاب میتواند به صورت موردی برای نقد و تحلیل مقالات منتشر شده در ژورنالهای تخصصی برگزار شوند، ولی همراستا کردن این جلسات با مسائل واقعی بخشها میتواند به اثربخشی آن بیفزاید بعلاوه با همسو سازی فعالیتهای بخش در زمینه اثربخشی بالینی میتوان با هم افزایی نیروهای موجود کارایی بخش را افزایش داد. بنابراین پیشنهاد میشود که برای تعیین موضوع جلسات ژورنال کلابها از سناریوهای بالینی واقعی استفاده شود.

تعیین مناسبترین سناریو میتواند در جلسات گزارش صبحگاهی یا راندها انجام شود. سناریوی مناسب ژورنال کلاب، بیماری است که پاسخ سؤالات فرارویی (foreground) مطرح شده برای او توسط منابع اطلاعاتی ثانویه مبتنی بر شواهد بدست نیاید و ما مجبور به استفاده از مقالات اولیه برای پاسخگویی به آنها باشیم.

همچنین سناریوی بالینی میتواند قسمتی از یک پروتکل درمانی باشد. در فرایند تدوین پروتکل‌های درمانی نقاط کلیدی تصمیم‌گیری به صورت سؤال بالینی مطرح میشوند که اولویت پاسخ‌دهی به سؤالات با راهنماهای بالینی موجود است ولی در صورت مهم بودن سؤال و نبودن پاسخ مناسب در راهنماهای موجود، میتوان از فرایند جستجو، نقد و تحلیل مطالعات اولیه کمک گرفت.

*طراحی سؤال بالینی:

طراحی سؤال بالینی و جستجوی شواهد برای ژورنال کلاب درست مشابه طراحی آن در فرایند تکمیل نسخه های آموزشی است.

*برگزاری جلسه نقد مقاله

پیش از برگزاری جلسه نقد مقاله لازم است تا مقاله مورد نظر در اختیار شرکت کنندگان قرار گیرد. در این جلسه مقاله از سه جنبه نقد میشود:

۱ - پیامدها و محتوا

۲ - قدرت مقاله

۳ - اندازه اثر

پیامدها و محتوا:

برای این موضوع لازم است تا مقاله از جنبه های زیر مورد بررسی قرار گیرد:

- جمعیت مورد بررسی: معیارهای ورود و خروج (inclusion & exclusion criteria) در نمونه گیری چه بوده اند و اینکه با توجه به این معیارها نتایج مورد بررسی در مطالعه قابلیت تعمیم پذیری به بیماران ما را دارند یا خیر
- مداخله (مداخلات) انجام شده بر روی بیماران:
  - بررسی اینکه مداخله به شکل صحیح انجام شده است یا خیر
  - آیا دوز و اندازه دارو (در صورتی که مداخله دارویی باشد) مناسب بوده است یا خیر
- پیامد: بررسی پیامد از نظر مرتبط بودن (بیمار محور، بیماری محور یا جایگزین (surrogate))

قدرت شواهد:

قدرت شواهد از سه جنبه بررسی مورد بررسی قرار میگیرد

- طراحی و نوع مطالعه: بررسی اینکه آیا بهترین نوع مطالعه برای سؤال مورد نظر انتخاب شده است یا خیر
- متدولوژی مطالعه: بررسی مطالعه از نظر کنترل تورشهای احتمالی
- دقت آماری مطالعه: بررسی اینکه آیا پژوهشگر حجم نمونه مناسب برای مطالعه جمع آوری کرده است یا خیر

اندازه اثر:

اندازه اثر در حقیقت میزان تاثیر مداخله بر پیامد است که با شاخصهای مختلفی اندازه گیری میشود. اندازه ای که در مطالعات گزارش میشوند لازم است تا از دو جنبه بررسی شود:

- اهمیت بالینی: بررسی اندازه اثر از نظر اهمیت بالینی بستگی به نوع پیامد دارد و میزانی از تغییر پیامد که از نظر بالینی قابل توجه است بیانگر اهمیت بالینی است
- قابل اعتماد بودن اندازه اثر: بستگی به بازه اطمینان (confidence interval) آن دارد. بازه اطمینان وسیع میزان قابل اعتماد بودن اندازه اثر گزارش شده را کم میکند.

*تحلیل نتایج و تولید CAT

با استفاده از تحلیل پیامد اندازه گیری شده و اندازه اثر آن نتیجه گیری و تفسیر نهایی باید توسط تیم متخصصین در قالبهای زیر انجام شود:

- ۱ - آیا نتیجه این مطالعه برای تصمیم سازی بالینی کافی است؟
- ۲ - اگر به مطالعات دیگری نیاز است این مطالعات چه نواقصی را از مطالعه فوق باید پوشش دهند؟
- ۳ - نتایج مطالعه در برنامه های آموزشی بخش چگونه وارد میشود؟
- ۴ - آیا پژوهش بومی برای پوشش نواقص مطالعه لازم است؟

ارتباط جلسات ژورنال کلاب با سایر فعالیتهای مربوط به اثربخشی بالینی:

